

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 004749 21 Uvp
Banjaluka, 10.05.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Maje Savić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi V.S. iz D., koga zastupa punomoćnik Z. J., advokat iz P. (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj 1074491599 od 14.09.2020. godine, tuženog Fonda..., u predmetu ponavljanja upravnog postupka, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 004749 20 U od 25.02.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 10.05.2023. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) je odbijena tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv zaključka Filijale I. broj ... od 14.08.2020. godine. Tim prvostepenim zaključkom odbačen je kao neblagovremen prijedlog tužioca podnesen 18.02.2020. godine za ponavljanje postupka okončanog rješenjem Filijale I. broj ... od 28.09.2010. godine. Stavom 2. izreke pobijane presude odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi zaključak prvostepenog organa od 14.08.2020. godine, jer je za svoju odluku dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud je naveo da iz podataka spisa proizilazi da je tužilac prijedlog za ponavljanje upravnog postupka okončanog rješenjem Filijale I. broj ... od 28.09.2010. godine, koji je podnio 18.02.2020. godine, zasnovao na naknadnoj uplati doprinosa, smatrajući tu uplatu prethodnim pitanjem koje je nadležni organ kasnije riješio drugačije, jer mu je rješenjem od 28.04.2020. godine priznao pravo na penziju po zahtjevu podnesenom 14.12.2011. godine uračunavajući i te doprinose, u kom pravcu se tužilac pozvao na odredbu člana 234. stav 1. tačka 5) Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18 - u daljem tekstu: ZOUP), koja propisuje da će se postupak okončan rješenjem protiv koga nema redovnog pravnog sredstva u upravnom postupku ponoviti ako se rješenje organa zasniva na prethodnom pitanju, a nadležni organ je to pitanje kasnije riješio u bitnim tačkama drukčije. Dalje je navedeno da je prijedlog tužioca prvostepeni organ odbacio zaključkom od 14.08.2020. godine, koji je potvrđen osporenim aktom, uz stav organa da se uplata doprinosa ne može smatrati prethodnim pitanjem u smislu odredbe člana 132. ZOUP, da bi se sada mogla po tom osnovu primijeniti odredba člana 234. stav 1. tačka 5) ZOUP u vezi sa odredbom člana 237. stav 4. istog zakona, koja propisuje da se

u ovom slučaju može tražiti ponavljanje upravnog postupka i poslije proteka objektivnog roka od pet godina. Sud je podržao stav organa da naknadna uplata doprinosa ne predstavlja prethodno pitanje u smislu odredbe člana 132. ZOUP, jer to nije pitanje bez kojeg se ne može riješiti upravna stvar, a koje čini samostalnu pravnu cjelinu za koje je nadležan sud ili neki drugi organ, već je to samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji Fonda, pri čemu je poslodavac obveznik uplate doprinosa Poreskoj upravi Republike Srpske koja tuženom dostavlja podatke o uplati radi vođenja pomenute evidencije na osnovu koje se rješava o pravima osiguranika.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost iste zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu interpretira stav suda koji se svodi na to da je pravilan zaključak organa da se uplata doprinosa ne može smatrati prethodnim pitanjem, jer to pitanje ne čini samostalnu pravnu cjelinu bez čijeg rješenja se ne može riješiti upravna stvar u smislu odredbe člana 132. ZOUP, da to nije okolnost na kojoj se može zasnovati prijedlog za ponavljanje postupka i da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji Fonda. Navodi da je u tužbi ukazao da taj stav organa nije ispravan, za što je dao tumačenje koje se svodi na to da prethodno pitanje ima tri osnovna obilježja: 1. pravni odgovor na njega čini sastavni dio činjeničnog stanja, 2. podobno je da bude predmet zasebnog pravnog postupka i 3. ne spada u nadležnost onog organa pred kojim se kao prethodno pojavilo. U pogledu tačke 1. citira odredbe člana 22. i 24. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15 - u daljem tekstu: Zakon o PIO) zaključujući da je iz istih jasno da pravni odgovor na pitanje da li su za tužioca uplaćeni doprinosi za sav period staža čini sastavni dio činjeničnog stanja, u pogledu tačke 2. ukazuje na sadržaj odredbe člana 112. stav 1. i 3. Zakona o PIO koja obavezuje Fond da po zahtjevu osiguranika o podacima unesenim u matičnu evidenciju izda uvjerenje i donese rješenje, a u pogledu tačke 3. podsjeća da aktivnosti i poslovi u vezi sa doprinosima nisu u nadležnosti Odjeljenja za rješavanje o pravima u prvom i drugom stepenu, već Odjeljenja za finansijske poslove i evidentiranje doprinosa nadležne poslovнице Fonda. Smatra da se iz obrazloženja pobijane presude vidi da sud nije posvetio dužnu pažnju ovim tužbenim navodima, već je olako i pogrešno zaključio da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji Fonda, a na osnovu koje se rješava o pravima osiguranika. Zaključuje da pitanje uplate doprinosa jeste prethodno pitanje od čijeg rješenja zavisi da li je tužilac na dan 07.03.2009. godine imao 40 godina penzijskog staža i da je to pitanje riješeno bitno drugačije kada je Odjeljenje za finansijske poslove i evidentiranje doprinosa dana 28.04.2020. godine izdalo uvjerenje da su po presudi Osnovnog suda u Sokocu od 19.10.2004. godine za sporni period uplaćeni doprinosi, što je utvrđeno rješenjem od 28.04.2020. godine, te da su se stoga stekli uslovi da se postupak okončan rješenjem Filijale I. broj ... od 28.09.2010. godine ponovi. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, a tuženi obaveže da mu pored troškova traženih u tužbi, nadoknadi i troškove sastava zahtjeva od strane advokata u iznosu od 1.125,00 KM.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan i da ostaje kod razloga datih u osporenom aktu, konačno predlažući da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 14.09.2020. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje u cjelini podržava i ovaj sud.

Ispravno organi uprave i sud zaključuju da pitanje uplate doprinosa nije prethodno pitanje u smislu odredbe člana 132. stav 1. ZOUP, zbog čega pravilno dalje zaključuju da se u ovom slučaju nisu ispunili uslovi za ponavljanje upravnog postupka okončanog rješenjem od 28.09.2010. godine, u smislu odredbe člana 234. stav 1. tačka 5), po prijedlogu tužioca koji je podnesen 18.02.2020. godine, dakle izvan objektivnog roka od pet godina ustanovljenog odredbom člana 237. stav 3. ZOUP, u vezi sa stavom 4. ove odredbe.

Definicija prethodnog pitanja data je u odredbi člana 132. stav 1. ZOUP koja propisuje da ako organ naiđe na pitanje bez čijeg se rješenja ne može riješiti sama upravna stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu za čije je rješavanje nadležan sud ili neki drugi organ, (prethodno pitanje), on može pod uslovima iz ovog zakona sam raspraviti to pitanje ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi.

Pravilnim tumačenjem ove odredbe sasvim je jasno da uplata doprinosa za određeni dio staža nije pitanje bez kojeg se ne može riješiti upravna stvar i odlučiti o pravu na penziju, niti je ono samostalna pravna cjelina za čije je rješavanje nadležan sud ili neki drugi organ, obzirom da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji tuženog i na osnovu koje se odlučuje o pravima osiguranika. To u osnovi tvrdi i tužilac kada navodi da je odgovor na pitanje da li su doprinosi uplaćeni sastavni dio činjeničnog stanja, dalje pogrešno tumačeći da je od uticaja to što Fond ima obavezu da osiguraniku na njegov zahtjev izda uvjerenje i donese rješenje o podacima unesenim u matičnu evidenciju shodno odredbi člana 112. stav 1. i 3. Zakona o PIO, te pogrešno tumačeći da aktivnosti u vezi sa ovim pitanjem nisu u nadležnosti prvostepenog i drugostepenog organa, već Odjeljenja za finansijske poslove i evidentiranje doprinosa nadležne poslovнице Fonda, kada se zna da je to odjeljenje nesporno u sastavu tuženog.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, zbog čega se zahtjev tužioca odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Odluka o troškovima postupka iz stava 2. izreke ove presude se zasniva na odredbi člana 49a. stav 1. ZUS, s obzirom da je zahtjev tužioca odbijen, pa proizilazi da on nije uspio u ovom postupku, zbog čega mu ne pripada pravo na nadoknadu troškova istog.

Zapisničar
Maja Savić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otppravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić